

Editörden...

S. Ruken Öztürk

Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi

Bahar sayımızı kendi alanlarına oldukça önemli katkılar sunacağını düşündüğüm beş yazıyla yayımlıyoruz. Güz sayısından sonra İLEF Dergisi'ne yine çok sayıda yazı akışı oldu. Öncelikle yayımlansın ya da yayımlanmasın İLEF Dergisi'ne yazı gönderen tüm yazarlarımıza ilgileri için çok teşekkür ederim. Yoğun yazı akışının yanında gerek ön değerlendirmede gerekse hakem sürecinde tüm yazıların ayrıntılı incelenmesi için çok çaba harcadık. Hem yazıların değerlendirme sürecini kısaltmak ve yazarlara hızlı dönüş yapmak hem de alanında en iyi olan hakemlerin zamanını verimli kullanmak için yine alanında uzman hocalarımızın ön değerlendirmesine çokça başvurduk ya da ön değerlendirme sürecini editör incelemeleriyle hızlandırdık. Güz sayısından sonra çok yoğun bir yazı akışı olmasına rağmen hakem sürecine yine az sayıda yazı girdi, bunların bir kısmı hakem önerileriyle daha da iyileşti ve yayımlanması uygun görüldü. Ön değerlendirme aşamasında elenen yazıların kuşkusuz kalitesiz olduğunu söyleyemeyiz; temel gayemiz, gelen yazılar arasında en nitelikli olanları sürece dahil etmek. Tüm aşamalarda fakülte dergisi olarak sadece yayın kurulumuzdan değil fakültemizdeki

<http://ilefdergisi.ankara.edu.tr>

ilef dergisi • 11 (1) • bahar /spring: 5-8

öğretim üyelerinden de fazlasıyla yararlanıyoruz, onlara da ne kadar teşekkür etsek azdır. Her zaman söylediğim gibi bu hepimiz için oldukça öğretici bir süreç.

Mayıs 2024 sayısını, Gülsüm Depeli-Sevinç'in kültürlerarası iletişim çalışmalarının yapısını ve haritalanmasını ele aldığı "Kültürlerarası İletişim: Alan İçi Tartışmalar ve Eleştirel Yaklaşımlar" başlıklı yazısıyla açıyoruz. Bu makalenin iletişim alanındaki özellikle genç akademisyenler için yararlı bir kaynak olacağına inanıyorum. Yazar, kültürlerarası iletişim çalışmalarının bugüne değin paradigmatik dönüşümlerini, yıllar içinde hangi alanlardan, nasıl beslendiğini ve alana müdahaleleri eleştirel bir bakış açısıyla tartışıyor.

Derginin bu sayısında yer alan iki sinema yazısı da dünyada ve Türkiye'de sinema tarihinin 1920'li yıllarına tanıklık ediyor. Bunlardan ilki ve bu sayının ikinci makalesi "'Henüz Hiçbir Şey Duymadınız': *Caz Şarkıcısı* Filmi Bağlamında Sinemada Üretim Dinamikleri, Temsil Pratikleri ve Siyah Temsiline Hatırlanması" başlığını taşıyor. Doğa Bekiroğlu ile Serpil Kirel, bu çalışmada sinemanın 19. yüzyılın sonlarında siyah beyaz ve sessiz olarak ortaya çıkmasından 30 yıl kadar sonra literatüre ilk sesli film olarak giren 1927 tarihli *Caz Şarkıcısı* (*The Jazz Singer*, Alan Crosland) filmi ele alıyorlar. Yazarlar filmde ve afişinde karakterin siyaha boyanmış yüzünün, aynı dönemde siyahların temsiline ve genel olarak filmin nasıl algılandığının izlerini ağırlıklı olarak ırk bağlamında çözümlüyorlar.

Üçüncü yazı "Türkiye'de Siyasal İletişim Çalışmalarını Haritalandırmak: Türkçe Araştırma Makaleleri Üzerine Bir İnceleme" adını taşıyor; bu yazının yazarları Ayşe Nevin Yıldız, Umut Yener Kara ve Gökhan Arıkan. Hem TR Dizin veri tabanında hem de editoryal süreç yönetim ve elektronik ortamda dergileri barındırma platformu olan DergiPark'ta yaptıkları tarama sonucunda yazarlar, "siyasal iletişim" ve "siyasi iletişim" anahtar sözcükleri ile ulaştıkları 254 makaleyi incelemişler. Makalelerin genelinde metin analizi yönteminin tercih edildiği, seçim kampanyalarına ve reklamlara odaklanıldığı, sosyal medyaya bir yönelme olduğu, kuramsal ve uluslararası nitelik açısından sınırlı kaldığı, halkla ilişkiler/pazarlama alanına sıkıştığı sonucuna varmışlardır. Şüphesiz bu sonuçlar, alanın yeniden düşünülmesi gerekliliğini de beraberinde getirmektedir.

"Twitter'dan X'e: Sosyal Medyadaki Sahiplik Yapısı Değişiminin X Platformu Üzerinden Değerlendirilmesi" adlı dördüncü yazımızda Ozan Yıldırım ve Vahdet Mesut Ayan 2022'de Elon Musk tarafından satın alınan

Twitter'ın X'e dönüşüm sürecine odaklanarak platformu medyanın mülkiyeti ve kontrol ilişkileri bağlamında inceliyor. Yazarlar, yeni medya platformlarının ticarileşmeye neden olduğunu belirterek Twitter'ın el değişimini içerik açısından ve biçimsel bağlamda tematik kategoriler üzerinden tartışıyor ve bütün bu süreçlerde kamu yararının hep geri planda kaldığına dikkat çekiyorlar.

Son makalemiz “Cumhuriyet’in İlk Sinema Dergisi *Sinema Postası/ Le Courier du Cinéma* (1923) ve Dönemin Sinema Hayatı Üzerine Bazı Gözlemler” başlığını taşıyor. Yazar İsmail Arda Odabaşı araştırmasında Fransız *Cinémagazine*'e benzeyen, çoğu zaman çeviri yazıların yayımlandığı, Türkiye’de magazin tipi sinema dergiciliğinin öncüsü olan *Sinema Postası*'nı ve dönemin sinema hayatını ele alıyor. Diğer önemli bir nokta ise derginin Cumhuriyet’in ilk döneminde yerli filmciliğin çok zayıf olduğu ama yabancı filmlerin yoğun şekilde ithal edildiği, dağıtıldığı ve gösterildiği bir ortamda Osmanlı Türkçesi ve Fransızca şeklinde iki dilli, haftalık ve resimli bir yayın biçiminde çıkması. Yazar, çalışmasında literatürdeki araştırmalara ek olarak derginin iki sayısına daha ulaşmış; toplamda beş sayı üzerinden derginin içeriğinin yanı sıra hangi koşullarda yayımlandığını incelemiştir.

Son olarak bu sayımızda bir sempozyum değerlendirmesi bir de kitap incelemesi bulunuyor. Her iki yazıyı da editör yardımcılarımız yazdı. İlk yazımız Sezer Fener’in “CİSEM2023’ün Ardından” başlığını taşıyor. Geçen yıl özel bir yıldır ve “Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye’de İletişim Sempozyumu (CİSEM2023)”, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi (İLEF) tarafından yılın son günlerinde yapıldı. CİSEM2023’de sunulan bildirimleri değerlendiren bu yazıyla birlikte CİSEM2024’ün de sonbaharda İLEF’te yapılacağını duyurmuş oluyoruz. Bu sempozyum değerlendirmesiyle ilgili yazının ardından Esra Özgür, “Kate Crawford’ın *Yapay Zekâ Atlası* Üzerine Bir Değerlendirme” başlığıyla Crawford’ın *Atlas of AI: Power, Politics, and the Planetary Costs of Artificial Intelligence* adlı kitabını inceliyor. Yapay zekâ sanki tarafsız ve insanı aşan bir teknoloji gibi sunuluyor, oysa kitabın yazarına göre onu inşa edenlerin ideolojilerinden bağımsız bir şey değil. Günümüzde teknolojik ilerlemenin ardındaki eşitsizlikleri, çevresel yıkımı ve sömürü düzenini anlamaya çalışan Crawford, yapay zekâ teknolojisini toplumsal, siyasal ve çevresel bağlamlarda değerlendiriyor. Umarız kitap Türkçeye de çevrilir.

Derginin her aşamasında desteğini esirgemeyen Yayın Kurulu’na, yazıların değerlendirme süreçlerinde önemli katkılarıyla yazarlara yol gösteren tüm hakemlere teşekkür ederim. Editör yardımcılarım Sezer Fener,

Mine Rugancı Livan ile Esra Özgür'e çok teşekkür ederim, olağanüstü bir çaba harcadılar bu süreçte. Dizinlerle ve DergiPark ile olan süreçleri yürüten ve sayımızın grafik tasarımını yapan Mehmet Pelivan'a da çok teşekkür ederim. İngilizce özetlerin son kontrolünü yapan Hugh Jefferson Turner'a ayrıca teşekkürler. Bundan sonraki sayılarda editörlüğü Yayın Kurulu üyemiz Çağla Kubilay'a bırakırken nitelikli makalelerle tekrar buluşmak üzere. Yeni editörümüze her türlü desteği vereceğimi ve meslektaşına içten başarılar dilediğimi belirtmek isterim.